

kirjaamo.mmm@gov.fi

LAUSUNTO

21.7.2026

Dnro 329/2026

VN/22625/2023

Asetus eläinten lääkitsemisestä

Paliskuntain yhdistys kiittää maa- ja metsätalousministeriötä mahdollisuudesta lausua eläinten lääkitsemisestä.

Yleiset huomiomme porojen lääkinnästä

Paliskuntain yhdistys haluaa kohteliaimmin muistuttaa poronhoidon historiallisista, kulttuurisista ja maantieteellisistä erityispiirteistä sekä poron (*Rangifer tarandus tarandus*) asemasta tuotantoeläimenä. Poro on semi-domestikoitu, vapaana jopa ympärivuotisesti laiduntava tuotantoeläin. Poronhoitoalue kattaa noin kolmanneksen Suomen pinta-alasta Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa ja tällä alueella laiduntaa vapaasti noin 170 000 eloporoa (= yli talven eloon jätettävää poroa, lisäksi kuluva kesän vasat). Poroja teurastetaan vuosittain nykyisessä petovahinkotilanteessa noin 60 000, mikä tarkoittaa noin 1,4 miljoonaa kiloa poron lihaa.

Poroa lääkitään kokonaisuudessaan melko vähän, se on esimerkiksi mikrobilääkkeiden käytön osalta hyvin neitseellinen tuotantoeläin. Yksilötasolla porolla käytetään vähäisiä määriä prokaiinipenisilliiniä, ja joskus tetrasykliiniä. Lääkeannokset joudutaan pääsääntöisesti ekstrapoloimaan muilta märehitijöiltä, näyttöä lääkeaineiden farmakokinetiikasta porolla on niukasti ja rekisteröityjä lääkkeitä porolle ei juurikaan ole. Lääkkeet määrätään kaskadisääntöjen mukaisesti. Massatasolla poroja loislääkitään ivermektiinillä syksyn ja talven erotuksissa, mikä on käytännössä hoitavalle eläinlääkärille usein ainoa mahdollisuus nähdä eläimet ja arvioida porojen terveydentilaa niin yksilö- kuin karjatasolla. Injisoitava ivermektiini on myyntiluvassa rekisteröity käyttöön myös porolle.

Poroja lääkitään käytännössä erotuksissa maastossa, kotitarhoissa (niillä alueilla, missä porot ovat lisäruokinnalla tarhoissa muutaman talvikuukauden ajan, ennen kaikkea eteläisemmällä poronhoitoalueella), ja joskus kuljetusvälineiden, so. pakettiautojen peräkonteissa eläinlääkärin vastaanotolla.

Pääsääntöisesti porojen loislääkitys erityisesti massoina edellyttää eläinlääkärin ammattitaitoa. Lääke on saatava oikeana annoksena oikeaan paikkaan, nahan alle kaulaan, jopa 300 piikin tuntivauhdilla, käsittelyyn tottumattomalle käytännössä villille luonnoneläimelle. Ivermektiini on pitkän varoajan omaava lääke ja poro on käsittelystressille herkkä tuotantoeläin. Alilääkitseminen kehittää lääkeresistenssiä. Lihakseen päätynyt injektio aiheuttaa kudosärsytystä ja kipua. Karvoihin jääneellä lääkeaineella ei ole tehoa. Poro laiduntaa siis vapaana luonnossa, ja poroelon terveydentilaa voi arvioida ainoastaan käymällä erotuksissa ja näkemällä eläimet ja karjan. Erotustöissä loislääkitessään poroja eläinlääkäri samalla valvoo varoajallisella lääkkeellä lääkityksen eläimen merkitsemistä, tarkkailee porojen yleistä kuntoa, hoitaa yksittäisiä sairaita ja loukkaantuneita eläimiä, valvoo eläinten hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä, sekä varmistaa teurasporojen kuljetuskunnon (ante mortem -tarkastukset) ennen niiden lastausta teuras-kuljetukseen.

Erityiset huomiot lääkkeen luovuttamisesta poron lääkintään:

Asetuksen perustelumuistion mukaan EU:n eläinlääkeasetus mahdollistaa jo lähtökohtaisesti sen, että eläinlääkäri voi tietyin edellytyksin tehdä lääkehoitopäätöksen ilman eläimen tai eläinryhmän fyysistä tutkimista (kliinistä tutkimusta) asianmukaiseen terveydentilan arviointiin perustuen. Ehdotetussa kansallisessa asetuksessa tätä mahdollisuutta täsmennettäisiin.

14 § tulehduskipulääkkeen luovuttamisesta:

Paliskuntain yhdistys kiittää siitä, että asetusluonnoksessa on huomioitu tulehduskipulääkkeen luovutus kastroidavalle porolle poronhoitoalueella. Eläinten hyvinvointilaki edellyttää kipulääkitystä kivuliaissa toimenpiteissä. Poron kastroitokivun hoito on indikoitua lausunnonlaatijan oman väitöskirjatutkimuksenkin perusteella.¹ Haluamme kuitenkin poron osalta huomauttaa, että suun kautta annettavien tulehduskipulääkkeiden pakkauskoost ovat yksittäisten poron tarpeeseen nähden melko suuria, ja asetustekstin 4 kk tarpeeseen liittyvä rajausta saattaa muodostua ongelmaksi, mikäli eläinlääkäri tekee lääkemääräyksen apteekkiin eikä esimerkiksi luovuta lääkettä annosruiskussa vastaanotolta. Käytännössä meloksikaami on ainoa tulehduskipulääke, jonka farmakokinetiikasta suun kautta annettuna on toistaiseksi porolla tutkimustietoa.²

15 § loislääkkeen luovuttamisesta:

Asetusluonnoksen mukaan *Eläinlääkäri saa antaa suun kautta tai ulkoisesti annettavaa loislääkettä koskevan eläinlääkemääräyksen tai luovuttaa tällaista eläinlääkemääräyksen edellyttävää lääkettä eläimen tai eläinryhmän omistajalle tai haltijalle kerralla enintään suunniteltuun hoitoon tarvittavan määrän, kuitenkin enintään seuraavan neljän kuukauden tarpeeseen.*

Haluamme kiinnittää ministeriön huomion siihen, että suun kautta annettavien loislääkkeiden antaminen porolle on tämänhetkisen ymmärryksemme mukaan huono vaihtoehto, jopa pahempi kuin ei mitään. Ivermektiinipasta on hevoselle rekisteröity valmiste, joka jää loukkuun poron pötsiin ja johtaa näin helposti lääkeaineen aliannosteluun lisäten resistenssiä. Märehtijälle tarkoitettu suun kautta annettava liuos on pakkotilanteessa parempi vaihtoehto, mutta jää silti injektiovalmisteen varjoon tehossa, eikä ole markkinoilla Suomessa. Ulkoisista pour-on valmisteista on tehty tutkimusta, mutta ne eivät toistaiseksi ole porolle suositeltavia vaihtoehtoja.^{3,4} Pitkävaikutteinen eprinomectiini injektiona aiheuttaa aiheellisen huolen ympäristön suurista lääkejäämistä.⁵

Ainoa tämänhetkiselä tiedolla perusteltu loislääkintätapa porolla on nahan alle annettava ivermektiininjektio.

Poroelinkeino on tällä hetkellä monen haasteen puristuksessa (muu maankäyttö, petovahingot, ilmastonmuutos). Ilmastonmuutos kuumien kesien ja hankalien talvien myötä lisää tartuntatautipainetta ja mm. *Setaria tundrae* -loistartunnat ovat levinneet poronhoitoalueella koko ajan pohjoisemmaksi. Mahdollisimman kattava lääkitys pitää loistartuntapaineen alhaisena ja auttaa poroa selviytymään talven yli. Osa poroista vaeltaa talvela kotitarhoihin käymättä isommissa erotuksissa, joten kotitarhoissa on usein joukossa lääkitsemättömiä poroja. Maastot pitopaikkoihin voivat olla vaikeakulkuisiakin ja joskus ne sijaitsevat tiettyjen taipaleiden päässä. On tilanteita, joissa eläinlääkäri on epäekologista ja ajankäytöllisesti hölmöä ajaa esim. 100 km suuntaansa lääkitsemään paria poroa. Lisäksi poron osalta on tärkeää välttää ylimääräistä kuljetusstressiä.

Paliskuntain yhdistys esittää, että edellyttäen, että asetusluonnoksen §:t 4, 5 ja 7 täyttyvät, kyseisen paliskunnan porojen terveydentilan hyvin tunteva, paliskunnan poroerotuksissa säännöllisesti käyvä paikallinen eläinlääkäri saisi luovuttaa laillisesti vähäisen määrän (1-max 10 kpl) injisoitavaa ivermektiinä kotitarhoissa käytettäväksi yksilöidylle poroille. Eläinlääkäri voisi luovuttaa lääkkeen valmiiksi ruiskuihin vedettyinä annoksina poron omistajalle, jonka kyseinen eläinlääkäri tietää osaavan lääkittää porot pitkän varoajan omaavalla lääkkeellä vastuullisesti.

Muilta osin meillä ei ole asetusluonnokseen huomautettavaa.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Hanna Nurmi
toiminnanjohtaja, ELT

Lähdeviitteet:

¹ Nurmi, H., 2024. *Castration pain and pain alleviation in semi-domesticated reindeer (Rangifer tarandus tarandus)*. *Dissertationes Universitatis Helsingiensis* 206/2024.

² Nurmi H., et al., 2022. *Wintertime pharmacokinetics of intravenously and orally administered meloxicam in semidomesticated reindeer (Rangifer tarandus tarandus)*. *Vet Anaesth Analg*. 2022 Jul;49(4):423-428.

³ Oksanen, A., 1999. *Endectocide treatment of the reindeer*. Academic dissertation, published in *Rangifer Special Issue N:o 11*, Vol. 19.

⁴ Oksanen, A., et al., 2014. *The relative plasma availabilities of ivermectin in reindeer (Rangifer tarandus tarandus) following subcutaneous and two different oral formulation applications*. *Acta Vet Scand*, Nov 25;56(1):76.

⁵ Davidson, R. et al., 2023. *Pharmacokinetics of a long-acting subcutaneous eprinomectin injection in semi-domesticated reindeer (Rangifer tarandus tarandus) – A pilot study*. *Environmental Toxicology and Pharmacology*, Vol 97.

Lausunnon valmistelija ja lisätiedot: Hanna Nurmi, hanna.nurmi@paliskunnat.fi, 0400-251 673 (keskus)